

VAJAARAVITSEMUSRISKISSÄ OLEVAN RAVITSEMUSHOITO MNA-pisteet 8-11	
Arvioitava kohta	Toimenpide
Paino	tavoitteena BMI vähintään 24 painonseuranta 1 x /kk paino ja BMI kirjataan potilastietoihin
Ateriapalvelu	jos ateriapalvelu ei ole käytössä, ehdota sitä kotiateriapalvelun lounas kattaa n. 1/3 päivän ravinnontarpeesta, kun ateria täydennetään 1-2 voileivällä ja ruokajuomalla (maito, piimä, kotikalja) tarkista mahdollisuus tehostettuun ruokavalioon selvitä, onko muita ruokailumahdollisuuksia jos kerralla syödyn ruoan määrä jää pieneksi, selvitä haastattelemalla, mistä se johtuu; ruokahaluttomuus / ei maistu / ruoan sopimattomuus / muu syy
Erityisruokavalio	tarkista onko vielä tarpeellinen? tarkista, että ateriapalvelussa on oikea tieto ruokavaliosta
Ongelmia ruoanvalmistuksessa ja syömisessä	tilaa tarvittaessa rakennemuutettu ateriat: puremisongelmia: pehmeä, sosemainen nielemisongelmia: sileä sosemainen ksultoi tarvittaessa puheterapeuttia / 'nielemisen arviointi' sakeuta juomia sakeutusjauheilla nielemisen helpottamiseksi arvioi apuvälineiden tarve (muotoillut lautaset ja aterimet) ksultoi tarvittaessa toimintaterapeuttia auta ruokailussa, syötä tarvittaessa
Päivän ateriat	tarkista ateriarytmi: päivän aikana on suositeltavaa syödä aamupala, lounas, päivällinen ja iltapala sekä tarpeen mukaan välipaloja aamupäivällä, iltapäivällä ja illalla, tarvittaessa yölläkin. (<i>ohjausmateriaali: 'päivän ateriat'</i>) Suositeltavaa on, ettei yöllinen paasto ylitä 11 tuntia. tarkista, jääkö jonkin ruoka-aineryhmän käyttö hyvin vähäiseksi ohjaa ruokavalion monipuolistamiseen (<i>esite: 'ohjeita hyvän ravitsemuksen turvaamiseen..'</i>)
Maidon ja maitovalmisteiden käyttö	tarkista maidon, piimän, viilin ym. käyttömäärä. Mikäli tämä jää alle 6 dl/pv (2 ohutta viipaletta juustoa vastaa 1 dl maitoa), tarvitaan kalsiumvalmiste jos asiakkaalla on laktoosi-intoleranssi, tarkista ovatko vähälaktoosiset / laktoosittomat maitovalmisteet tuttuja. Kypsytytetyt juustot ovat laktoosittomia. jos henkilö ei käytä lainkaan maito-/soijavalmisteita tai muita kalsiumilla rikastettuja valmisteita, ksultoi ravitsemusterapeuttia

<i>Keski-Suomen sairaanhoitopiiri</i> Leipärasva	• suositellaan vähintään 60% rasvaa sisältävää margariinia, voikasviöljyseosta tai voita
Juominen	• tarkista nesteen saanti. Nestettä tarvitaan juotuna 1-1½ litraa eli 5-8 lasillista vuorokaudessa. Nesteeksi lasketaan myös maito, piimä, kahvi ja tee.
Suolen toiminta	• tarkista nesteen saanti • hidas suolentoiminta voi johtua pienestä ruokamäärästä ja/ tai virheravitsemuksesta • arvioi kuidun saanti; täysjyväleipä, puurot, leseet, kuitulisät • konsultoi tarvittaessa lääkäriä
Energian ja proteiinin saannin lisääminen	Ohjaa energian lisäämiseksi: • ei käytetä kevyttuotteita • leipärasvaksi 60-80% margariini tai voi- kasviöljyseos • rasvalisäys puuroon, kasviksiin, perunaan, ruokiin • kasviöljyt ja öljypohjainen salaattikastike • rasvaiset maito- ja lihavalmisteet: täys-/ kevytmaito, kerma, vaniljakastike, rasvaiset jogurtit, kermaviili ja juustot, leikkeleet, lihahyytelö, maksapasteija, muna-voi (myös ilman leipää) • kahvileipä, jälkiruoat, pirtelöt Ohjaa proteiinin lisäämiseksi: • ehdota elintarvikkeita maito-, liha-, kala- ja muna- ryhmistä
Täydennysravintojauheet ja -juomat	• suosittele energian ja proteiinin saannin lisäämiseen esim: ruokahaluttomat, syöpä-, painehaava-, COPD-potilaat, leikkauksesta toipuvat, nielemisvaikeudet. • konsultoi tarvittaessa ravitsemusterapeuttia valmisteiden valinnasta • kysy makutoiveet ja ohjaa valmisteiden käytössä
Vitamiini- ja kivennäisainevalmisteiden käyttö	• tarkista, että D- vitamiinin saanti valmisteesta / valmisteista on yhteensä 20µg /vrk (=800 IU/vrk) ympäri vuoden kotihoidon tai pitkäaikaishoidon asiakkaalla monivitamiini-hivenaine -valmiste on suositeltava, jos jonkin ruoka-aineryhmän käyttö on rajoitettua tai ruokamäärä jää pieneksi
Alkoholin käyttö	Ikääntyminen, sairaudet ja lääkkeiden käyttö altistavat alkoholin haitoille. Säännöllisen viikoittaisen käytön ei tulisi ylittää seitsemää annosta. Mieluiten vain yksi annos kerrallaan. Joidenkin lääkkeiden kanssa nämäkin määrät ovat liikaa.
Kirjaaminen	Tee arvio tarvittavista toimenpiteistä ja kirjaa ravitsemushoitosuunnitelmaan mahdollisimman konkreettisella tasolla 1. sovitut tavoitteet ja keinot 2. annetut ohjeet ja 3. hoidon seuranta tavoitteiden saavuttamiseksi. esim. hampaiden / purenan korjaaminen, rakennemuunnettu ruoka (mikä?), tehostettu ruoka (kuinka kauan?), välipalojen lisääminen, annoskoon suurentaminen, ruokaryhmittäiset muutokset, täydennysravintojauheiden- ja juomien käyttömäärä/pv, vitamiinivalmisteet, ym.

Tekijöiden luvalla. Tekijät: Terveyskeskusravitsemusterapeutit: Espoo, Kirkkonummi, Porvoo, Salo. 2010.